

	ПОЛІТИЧНІ МЕХАНІЗМИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ
	<p> Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: <i>всі</i> Курс навчання: 2 (весняний) 2024-2025 навч. року Кількість кредитів: 3, 90 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом </p>

СИЛАБУС

Викладач:	Кандидат політ.н., доцент Милосердна Ірина Михайлівна
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/polit/staff/5881-miloserdna-irina-mikhajlivna
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	i.myloserdna@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

В науковому та повсякденному житті ми все частіше чуємо про стрімкі зміни, які відбуваються в сучасному суспільстві та виклики, які стоять перед ним. Одним із викликів, який стоїть перед державами та світовою спільнотою є корупція. В сучасних умовах можна говорити, що корупція носить глобальний характер та її можна розглядати як одну з глобальних проблем, оскільки вона наносить шкоду світовій економіці та розвитку державам зокрема. Все частіше вчені здійснюють аналіз цієї проблеми та намагаються розробити й впровадити у життя різні механізми запобігання та протидії корупції, проте, певною мірою, це ускладнюється відсутністю єдиного визначення поняття «корупція» та наявністю різноманітних підходів до його сутності.

Дана дисципліна спрямована на формування знань у здобувачів щодо комплексного розуміння проблеми корупції та вивчені шляхів, механізмів її протидії, встановлення основних викликів, які стоять перед сучасним суспільством у вирішенні цієї проблеми та аналіз участі громадянського суспільства.

Метою дисципліни є формування уявлень про структурні та процесуальні компоненти корупції та антикорупційної політики, комплекс аналітичного інструментарію, необхідний для діагностики корупції, оцінювання ефективності антикорупційної політики та проектування заходів/механізмів протидії корупції.

Основними завданнями дисципліни є:

- вивчення концептуального апарату, історії становлення і еволюції форм - формування уявлень про еволюцію теоретико-методологічних засад досліджень змісту корупції та антикорупційної політики;
- формування вмінь використання комплексу аналітичного інструментарію для діагностики корупції в сучасному суспільстві та оцінки ефективності діяльності суб'єктів антикорупційної діяльності;
- розвиток у здобувачів умінь і навичок, необхідних для проектування антикорупційних заходів і програм, а також оцінки ефективності їх реалізації.

Пререквізити: базова середня освіта.

ЗНАТИ: соціально-правову сутність та ознаки корупції, політичні засади та політичні технології протидії корупції, основні доктринальні документи у сфері протидії корупції; цінності та цілі антикорупційної політики; знати механізми і форми участі інститутів громадянського суспільства з метою ефективної протидії корупційним проявам.

ВМІТИ: аналізувати політичні та суспільні процеси в регіонах зростання корупційних проявів, виявляти причини та умови існування корупції; скласти пропозиції та рекомендації органам державної влади, недержавним політичним і громадським організаціям, основним релігійним конфесіям щодо формування або їхньої участі в антикорупційній політиці;

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год. д.ф.н. /6 год. з.ф.н.) та практичних (14 год. д.ф.н. / 4 год. з.ф.н.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год. д.ф.н. /80 год. з.ф.н.).

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Результати навчання	Завдання
Корупція як політико-правовий та соціально-економічний феномен	Визначати та аналізувати сутність корупції. Знати та аналізувати сучасні підходи до визначення корупції. Визначати структуру і типи корупційних практик у сучасному суспільстві. Знати та аналізувати комплексні моделі дослідження корупції (модель Клітгарда, агентська модель).	Підготовка доповіді та презентації
Вимірювання рівня корупції: міждержавні та національні методики	Знати сутність вимірювання корупції. Знати міждержавні методики вимірювання рівня корупції: індекс сприйняття корупції (ІВК), барометр світової корупції, індекс хабародавців, індекс «контроль за корупцією», індекс непрозорості державного сектору. Національні методики вимірювання рівня корупції: індекс регіональної корупції, «оцінка рівня корупції», «розуміння корупції», «установка на корупцію», «довіра до влади» та ін.	Підготовка доповіді та презентації
Формування антикорупційної свідомості як основа антикорупційної політики	Знати і розуміти сутність антикорупційної політики. Вміти визначати суб'єкти та об'єкти антикорупційної політики. Знати та аналізувати цілі, засоби, інструменти, напрями антикорупційної політики. Знати та аналізувати моделі антикорупційної політики в сучасних державах.	Підготовка доповіді та презентації
Міжнародний досвід протидії корупції	Знати та розуміти сутність та особливості міжнародного антикорупційного правопорядку і його інституційні основи. Знати та аналізувати міжнародні правові стандарти протидії корупції та можливості їх імплементації в Україні. Знати особливості діяльності міжнародних організацій у забезпеченні антикорупційної політики національних держав.	Підготовка доповіді та презентації
Інститути політичної системи в протидії корупції.	Знати про необхідність формування антикорупційної свідомості. Типи політичних культур. Мати знання щодо впливу політичної культури на культуру правління. Вміти визначати та аналізувати проблеми розробки ідеології	Підготовка доповіді та презентації

	антикорупційної політики в сучасній Україні. Визначати роль політичної еліти, суспільства і ЗМІ у формуванні антикорупційної свідомості. Вміти визначати та аналізувати проблеми і суперечності у створенні системи формування антикорупційної свідомості.	
Роль громадянського суспільства та ЗМІ в протидії корупції	Визначати сутність громадянського суспільства, його основних інститутів. Знати сутність громадянського контролю та вміти визначати роль та механізми громадянського контролю в сфері протидії корупції. Знати щодо необхідності інформаційної відкритості та прозорості в діяльності органів державної влади. Знати сутність е-уряду та його роль у протидії корупції.	Підготовка доповіді та презентації
Антикорупційна політика в Україні	Знати і розуміти сутність і зміст антикорупційної політики в Україні. Знати та аналізувати інституціональні та процесуальні компоненти антикорупційної політики України.	Підготовка доповіді та презентації

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. К. : Вид-во Ліра-К, 2016. 192 с.

Головкін Б.М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 254–260.

Дем'янюк В. А. Сучасні методологічні підходи до визначення поняття та юридичного змісту антикорупційної політики. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 6. С. 88-91.

Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

Запобігання та протидія корупції : навч. посіб. / авт. кол. : А. М. Михненко (кер. авт. кол.), О. В. Руснак, А. М. Мудров, С. О. Кравченко та ін. ; за ред. А. М. Михненка. – 4-те вид., перероб. й доп. – К. : ДННУ "Акад. фін. управління", 2013. – 666 с.

Калугіна І.О. Антикорупційна правова політика: природа і зміст. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. Вип. № 4. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/253778/251046>

Крупник А. С. Громадський контроль : сутність та механізми . *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2007. Вип. 1. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2007-1/07kassmz.htm/odyframe.htm>

Крупник А. С. Зарубіжний досвід громадського контролю : уроки для України / Ефективність державного управління : зб. наук. пр. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2007. Вип. 14. С. 146–154.

Лазаренко С.Ж., Бабенко К.А. Базові принципи та елементи антикорупційної політики в Україні. URL: https://baas.gov.ua/ua/p_roekty/articles/b/558-bazovi-printsipi-taelementi-antikoruptionsijnoji-politikiv-ukrajini.html

Милосердна І.М. Антикорупційна політика: міжнародні стандарти та досвід країн Східної Європи. *Політичне життя*. 2020. Вип.4. С.30-38. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/9532>

Милосердна І.М. Участь громадянського суспільства у протидії корупції: досвід країн Центрально-Східної Європи. *Політичне життя*. 2019. №3. С.37-43. URL: [file:///C:/Users/logye/Downloads/7364-Текст%20статті-14788-1-10-20191009%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/logye/Downloads/7364-Текст%20статті-14788-1-10-20191009%20(4).pdf)

Міжнародний досвід боротьби з корупцією як вектор формування національної антикорупційної політики: огляд законодавства Румунії. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/4910/>

Невмержицький Є.В. Корупція як соціально-політичний феномен: автореф. дис. на здобуття ступеня доктора політ. наук: спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» К., 2009. 36 с. 13.

Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 р. № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n8>

Скулиш Є. Антикорупційна політика держави та її вплив на розвиток суспільства. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2011. № 2. С. 22-28.

Інформаційні ресурси

1. <http://irows.ucr.edu/> The Institute for Research on World-Systems
2. <https://web.archive.org/web/20051029101900/http://jwsr.ucr.edu/index.php>
3. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
5. <http://www.info-library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.
6. <https://transparency.org.ru/research/index-vospriyatiya-korruptsii/> Transparency International

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Види роботи	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Корупція як політико-правовий та соціально-економічний феномен	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Вимірювання рівня корупції: міждержавні та національні методики	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Формування антикорупційної свідомості як основа антикорупційної політики	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Міжнародний досвід протидії корупції	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Інститути політичної системи в протидії корупції.	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Роль громадянського суспільства та ЗМІ в протидії корупції	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Антикорупційна політика в Україні	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
ІНДЗ	10 - презентація, 10 - есе	30
Всього за практичні заняття		0-100

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 35 і більше балів.

Для здобувачів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60), допускається виконання додаткового завдання за темами лекційних, практичних занять чи самостійної (ІНДЗ) роботи або надається можливість пройти усне опитування на знання змісту навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувачів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від здобувача систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.